

Rerum Naturalium Fragmenta No. 51

<i>Szemere László: A verébkérdés</i>	3
<i>Szemere László: A vízi szalonka vadászása</i>	7
<i>Szemere László: Az újfajta fészekodvak és gyakorlati alkalmazásuk</i>	13

Budapest
1926

.

Rerum Naturalium Fragmenta

Szemere László szerkesztése:

Budapest II., Pasaréti-út 79

A verébkérdés.

Írta: Szemere László.

(Vége.)

Szemere László úrnak a Pesti Hírlap 1924. június 13-iki közleményére visszhangként legyen szabad nekem is nem a vetési varjú káros voltán – mert a vidékünkön csak időszakonként kis csoportokban jelenik meg s így ennek káros voltát eddig nem figyelhettem meg – hanem a közönséges házi és mezei veréb nagy kártételére felhívni a figyelmet.

Ugyanis hegyes-völgyes, erdős, bokros vidéken lakom, ahol ez az apró, csiripelő, szemtelen jóság rendkívül elszaporodott. Búzavirágzás után elkezd kártételét búzán, árpan s ellene védekezés nincs, mert egyik helyről elriasztva, 50-60 lépésre újra leszáll az érni kezdő vetésre. Ijesztőkkel sem lehet ellene védekezni. Nálunk oly tetemes kárt okoz, hogy szükségesnek látnám a hatóság által elrendelt irtását.

Hogy mekkora kárt képes okozni nálunk, erre példaként csak a magam szerény gazdálkodását hozom fel: kis mennyiségű földemen csak a rekordtermésű években kapok ötven métermázsa búzát, ám a veréb ezt nem nézi, hanem minden évben, tehát gyenge termésű években is hűségeesen kiveszi a maga részét, valósággal megtizedeli, úgy hogy közepes számítás mellett is minden évben legalább 5 azaz öt métermázsa kárt tesz a még lábon álló búzavetésben. De csak a közepes számítást említem, hogy látszólag sokat ne mondjak.

Már most az én 12 hold földemen évente 5 mm. kár számítást éve alapul, mekkora a kár egy község, egy járás, vagy egy megye területén? Pedig csonka hazánk igen sok részén ismerek hasonló erdős és bokros vidékű területeket, ahol a kár is hasonló lehet. Megfigyelésem nem csak mai, hanem húsz évi papi szolgálatom óta állandóan sajnálattal láttam a nagymérvű pusztítást. Eddig nem tudtam hová jelenteni e tapasztalatomat, most szeretettel kérem fel erre a Madárta-ni Intézet szíves figyelmét, hogy a veréb pusztítására vonatkozó kezdeményezést megtenni méltóztassék. A mezőgazdasággal foglalkozó csonka Magyarországon tapasztalatom szerint tetemes kár az is, amit a veréb okoz. Szűk termés idején a szánktól veszi el a kenyeret, jó években a kiviteli quantumot csökkenti a veréb.

Hálásan venném, ha pusztításán, irtásán, vagy legalább elriasztásán vonatkozó utasítást méltóztatnék velem közölni.

kiváló tisztelettel

Kocsiss Jenő

ref. lelkesz.

Ezzel szemben Kosztka László izsáki szőlőbirtokosra hivatkozom, aki nem tudván szőlőjében a cinegétet megtelepíteni, a parlagi verebeket tűrte meg, sőt szaporította el, hogy rovarirtó munkásai legyenek. Ő a parlagi verebekkel nagyon meg volt elégedve, s hogy a karvaly ne bánthassa őket, rőzserakásokat hagyott itt-ott a szőlőben, amely aztán menhelyül szolgált nekik.

Mikor épp e sorokat írom, egy kőbányai barátom panasolja, hogy ott a tűrhetetlenül elszaporodott házi verebek miatt borsót már csaknem lehetetlen termesztetni. (A borsópalántát igen szeretik a verebek.)

Mivel ez sok helyt, mondjuk talán mindenütt egyik fő bűnük, megemlítem, hogy kék cernára (fonálra) függesztett tükröcserepekkel, azaz 10-20 cm²-t kitevő tükrödarabkákkal lehet a verebeket a veteményes ágyásoktól távol tartani. Az ágyások felett kifeszített kék fonálról kék fonálon itt-ott ráspanyolviaszkozott ilyen tükröcskék forognak. A kék fonalat rosszul látja a veréb, a szélben forgó tükröcskék pedig nagyon is villognak. A kellő magasan kifeszített kék fonalak állítólag tükrök nélkül, a tükrök pedig másféle fonalon függve is-beválnak. E módokkal tehát a veréb (a vetési varjú is) távol tartható az ágyásoktól.

Így ugyan nem csappan meg a számuk. Irtani nehezen lehet a verebeket. Mérgezni azért bajos, mert vele baromfit, sertést ag-

gályosan veszélyeztetnénk. Fészket is bajos szedni, mivel sokszor épületeink alig hozzáférhető zugában költ. A múltakban ismételten előfordult, hogy a verebek ellen országos irtó hadjáratot rendelt el a törvény.

Az első ilyen törvény 1688. szeptember 27-én kelt Radnóton.*) Eszerint minden falu lakosa évenként 59 verébfejjel tartozott beszámolni. 1691. augusztus 1-én Tordán, s ugyanazon évben Kolozsvárt megújították ezt az articulust, mivel a verebek elszenvedhetetlen károkat tesznek. A későbbi, 1747-ig terjedő articulusok már nem foglalkoznak a kérdéssel – írja tovább Schenk – úgy látszik, elaludt a dolog. Valószínűleg igen nehéz volt a verébfejek behajtása.

Ma kinek-kinek a tetszésére van bízva, hogy mit csináljon a verebekkel, védje vagy irtsa őket, ha ugyan tudja irtani.

Növényvédelmi szemüveggel nézve egy jelentős hasznukat említem fel, azt, hogy a gyommagvak irtását télen más magevő madarakkal egy csapatba verődve a parlagi verebek igen kiadósan végzik. Ez is egy olyan, senki által nem mérlegelt hasznuk, ami azonban az össztermelésre mégis csak van kilátással.

Az esetleges szíves hozzászólásokat a Növényvédelem Szerkesztőségéhez, vagy a M. Kir. Madártani Intézethez (Budapest, II., Debrői-út. 15.) kérjük intézni.**)

*) Schenk Jakab: Aquila 1904. évf. 375. o.

**) Vitéz Lengyel Andor mezőcsáti földbirtokos úrtól egy igen értékes hozzászólás érkezett be szerkesztőségünkbe, melyet a Növényvédelem legközelebbi számában adunk közzé.

(Növényvédelem, vol.1, 1925, p.159-160)

A vízi szalonka vadászása.

Írta Szemere László.

A Nimród Vadászújság 1925. december 15-iki számában fenti címmel a «Hírek mindenfelől» rovatban a következőket olvashatjuk: «A vadászati tilalmi időket szabályozó 85,000 1925. sz. rendelet 3. §-ból kimaradt a vízi szalonka félemlítése azok között a vadfajták között, amelyekre a vadászati tilalom nem terjed ki. Minthogy ebből a tévedésből, illetőleg a rendeletnek ebből a hiányosságából már eddig is több kellemetlen félreértés származott, a «Hubertus» Országos Magyar Vadászati Védegylet felterjesztésében kérte a földművelésügyi minisztert, hogy pót-rendeletben mentesítse a vízi szalonka minden fajtáját a tilalom alól».

A földművelésügyi minisztérium a fenti rendelet kibocsátása előtt a madarakra vonatkozólag véleményadásra szólította fel a M. Kir. Madártani Intézetet. A szakértői vélemény megszerkesztését s a kapcsolatos tárgyalások lebonyolítását az Intézet igazgatója, Csörgey Titusz, csekélységemre bízta, így hát a rendelet hiányosságáért felelnem kell. A következőkben állok elébe! Azaz még elébb szükségesnek vélem megállapítani azt, hogy inkább azt olvastam a rendelet kritizálásaként imittamott, hogy az nem elég megszorító. Véleményünk – mert aláírásával Csörgey igazgató úr is azonosította magát felfogásommal – sokkal megszorítóbb volt, sok mindent kívántunk olyant, amiért ízlés szerint aztán hol üdvözöltek, hol meg támadtak volna.

Mint nyug. szolgabíró, gondoltam olyan eshetőségekre is (a szakértői javaslat szerkesztésekor), amelyek a törvény végre-

hajtását, tehát a szabad életben a vadászok sorsát lehetőleg megkönnyítették volna. Ezt a célt több tilalmi idő dátumának egybeesésével is szolgáltam volna.

Sajnos, hogy «volna». Azt hiszem, hogy egy korrekt vadász sem tiltakozott volna, ha javaslatunk szerint az 1. § n) pontjában a tilalmi idő ne csak június hó 30-ig, de augusztus hó 16-ig tartott volna! Indokolás: elmaradt költések, lohol kacsák, de leginkább az, amire hivatkoztam, t. i. az általános tilalmi időnek augusztus 15-re való helyezése. Az volt a szándékunk, hogy augusztus 15-ig ne szóljon a puska, legalábbis olyanra ne, ami konyhára hozható. De a határidőt mi nem augusztus 15-re, hanem szeptember 1-re tettük volna!

Ne essék zokon vadásztársaimnak, hogy a vadászok ellenőrzését vélem szükségesnek! Ha mindenki korrekt vadász lenne, akkor elvégre nem is volna szükség védő törvényre, mert akkor azt bizonyos vadász-szokásjog is kellő hatállyal helyettesíthetné.

Amint az őszi általános tilalmi időig szerettük volna kitolni a madarak védelmét, tehát a többi pontokban említetteket is, úgy tavasszal is egy időpontra helyeztük a tilalmi idő kezdetét s itt nagyjából elértük szándékunkat. Hogy fajonként nem részleteztük az idő pontot, annak az az oka, hogy abban a tekintetben korlátozásnak voltunk a Minisztérium részéről alávetve, mert nem részletesen kidolgozott (új) vadásztörvény javaslattételre szólott a felhívás, hanem csak a tilalmi idők módosítására.

Ez a törvény címéből is kitetszik. Csak a legnyomatékosabb esetekben vehettünk be újat, pl. a reznek, kócsag, sirályok, a baglyok stb. védelmét.

Ezért nincs részletezve az n) pont, azaz nem soroljuk fel, hogy oda tartozik a vízi (helyesebben sár-) szalonka, a vadliba, kacsá stb. De azért se, mert a fajonként való felsorolás a vadászokat magas fokú ornitológiai szaktudás elé állítaná. Mert nem lehet minden madarat olyan jól felismerni, mint pl. a gólyatöcst (*Himantopus Candidus* Bonn.) és a gulipánt (*Recurvirostra avosetta* L.) vagy mint a bóbicet!

Ha egyszer egy vízimadár sincs fajnév szerint felemlítve, akkor nyilvánvaló, hogy mind az 1. § n) pontja szerint van megvédve! És nem hagytuk ki a 3. §-ból, mert oda «hasznos vadat» nem is akartunk bevenni! Az bizonyos, hogy az egyes pontok – az 1. § pontjai és a 3. § – nincs mindenben jól összhangba hozva. Pl. az 1. § o) pontja szerint tilos az uhut löni (szedni is), viszont a 3. § egyik rosszul megválasztott kitétele szerint a vadászati tilalom eme pusztulófélben levő madárra már nem terjed ki! («Vadászati szempontból...»)

Itt felemlítem, hogy a Madártani Intézet a nagy sasokat, keselyűket, sólymokat is védelemben kívánta részesíteni; ahogy nem ment, alkudtunk, hogy legalább április 16-tól szeptember 1-ig legyenek megvédve, de hát azt sem fogadták el! Azt hiszem, a «káros» fajoknak nyújtott eme kultúrkegyelem kevesebbet ártott volna pecsenyevad-állományunknak, mint az a tény, hogy a rájuk lövöldözhetés ürügye alatt pusztulhat ám egyéb is.

Mint magánvéleményemet, felemlítettem a tárgyaláskor, hogy olyan szigorú általános tilalmat lenne célszerű életbe léptetni, hogy azalatt rókát, vadmacskát, héját, szóval semmit, de semmit se szabadjon elejteni! Nem az állatok, de az emberek ellen

kell erősebb védelmi rendszabályokhoz nyúlni! De ez az álláspontom a modern felfogású vadász felfogása is, aki előtt éppen olyan becses egy trófea, mint egy tál étel. De ez megint olyan tér, amelyre ha lépek, többen fognak megmosolyogni, mint méltatni. Most.

De a törvényt a jövő status-quo anteje kedvéért is csinálják s azt hiszem, a jövő egyik vadászának se lesz ínyére a csak pár fajra korlátozott vadtenyésztés s titkon vágyna valami változatosságra is, amelyre azonban az elődök miatt már sohasem lehet alkalma. Az helyes, hogy vadtenyeszdéket is létesítenek, de elvégre az ország egész területét nem lehet ebből az egyoldalú szempontból vezéreltetve elbírálni.

Tollam megint elkalandozott; mert bizonyára azt várták volna, hogy az április 16-án kezdődő sárszalonka tilalmi idő helyességét indokoljam elébb. Sokat azonban nem szükséges írnom, mert a közös «nevező» kaptafája miatt van az főként, hogy április 16-án túl ne szóljon a puska! Azért ez a dátum, mert rendes időjárási viszonyok mellett ekkor már a legtöbb vízimadár (a közép sárszalonka is) költeni kezd s amelyeket e dátumon túl zsákmányolnák, azok már legtöbbször a nálunk költő egyedekből kerülnének. ki. Tudom, hogy így sok szép szalonkázó nap szakad meg, de ez nem baj, több marad jövőre.

Tudom, hogy a tavaszi vonulás nem zárul le 15-vel, de ez se baj. Nekünk se tetszik, hogy az olaszok oly nagy tömegben fogják énekes madarainkat és lövik könnyűszerrel a kis helyre tömörített, de kiterjedt fészkelő területről származó vízi- és egyéb madárságot, közte azokat is, melyek nálunk költöttek. Ha az olaszoknak egy-egy fogásuk jól bevált, akkor nálunk egész vidék fürj nélkül marad, hogy csak egy példát említsek. Az igaz,

hogy az olaszokhoz hasonlólag a magyar vadász sohasem jár el, de korrekt vadászó és madárvédő logikánkat nem vonhatjuk párhuzamba a tömegfogó olasz modorral.

Felemlítem még, hogy a vadászokat leginkább érintő közép sárszalonka (*Gallinago gallinaria* E.) java vonulási ideje március 15-től április 15-ig tart. A kis sárszalonka (*Gallinago gallinula* L.) kissé korábban, a nagy pedig (*Gallinago major* Gin.) kissé később érkezik, azaz április első napjaiban, úgy hogy feltűnően késői kitavaszkodás esetén csak ez a faj maradna «vadászatlanul». Tudjuk azonban, hogy dacára «dupla-sneff» mivoltának, nem játszik nagy szerepet, mert tömegesen nem fordul elő s mivel lövése igen könnyű, nem is baj, ha kevesebb ideig lehet rá vadászni.

(*Nimród Vadászújság, vol.14, 1926, p.45-46*)

Az újfajta fészekodvak és gyakorlati alkalmazásuk

Írta: Szemere László.

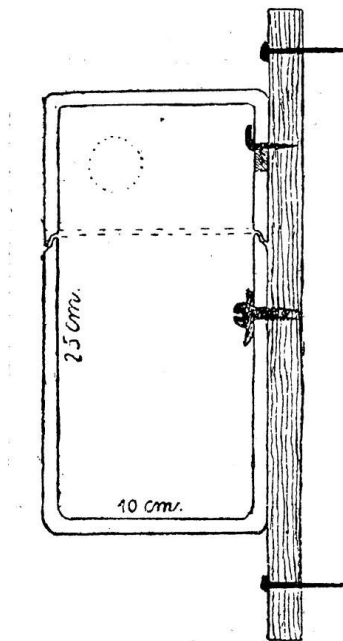
A Magyar Kir. Madártani Intézetben néhány év óta új fajta mesterséges fészekodvakkal kísérletezünk. Kísérleti odvaink betonból készülnek, szemben a háború előtt nálunk szélteben elterjedt, Berlepsch-féle fatönkódvakkal. A trianoni ún. béke által erdőállományunk zömét elveszítettük, ezért a faanyag ára a háború utáni időben oly magas volt, hogy fészekodúgyárunkat nem helyezhettük üzembe. A háborúig már körülbelül 25.000 fatönkodú volt Magyarországon használatban.

Ezek lassan-lassan elhasadoztak (a hő és nedvesség gyakori, váltakozó hatása miatt) s el is korhadtak. Mikor tehát újra megindítottuk a fészekodú gyártását, a fenti két körülményre, t.i. az árra és a tartósságra való tekintettel jártunk el. Csörgey Titusszal, a Madártani Intézet igazgatójával egyetértőleg a beton-szénsalak-homok keverékből készült odút fejlesztettük ki.

A korábbi tapasztalatok alapján Csörgey Titusz megszerkesztette az odú célszerű alakját, az öntés kivitelének a módját pedig rám bízta.

E lap szíves olvasóit nem terhelem meg az öntési mód körülményes leírásával. Az öntés maga sokkal egyszerűbb, mint a leírása; annyit említek fel csupán, hogy egy 13 cm átméretű fakorongra egy széthajlítható bádogcsövet szorítunk 2 szál drót segítségével, így előáll a külső forma.

A belső meg egy szilárdul forrasztott, 10 cm átméretű, mindkét végén zárt, 15 cm magas bádgedény. Erre öntés előtt pár réteg papirost szoktunk csavarni, hogy a formából ezen »literest« jól kihúzhassuk. Aki ért a cementöntéshez, az ennyi leírás – és a mellékelt ábrák után – kellő adatot kapott, aki meg nem ért hozzá, az az odvakat veheti készen, mert ma már gyár készíti azokat. (Bezzeghy Béla cementárugyára, Nyíregyháza.)

1. ábra.

A beton-fészekodvakat háromféle alakban gyártatjuk. Közöséges, falra vagy fára szegezhető alakját az. 1. ábra mutatja vázlatosan, átmetszetben. A fedél leemelhető. A fedelet tartó kampó kivehető a rajzból. Az alsó rész pereme ferde, azaz ilyen a felső rész is, de ellentétesen s így a biztosító kampó nélkül is szilárdan áll az odú sapkája. A kampó mégis kell, és pedig azért, hogy a macskák le ne lökhessek a sapkát.

A 2. ábra egy ilyen odú fényképét mutatja. A pillanatfelvétel a lakó: egy széncinege képét is rögzítette. A 3. ábra lényegileg ugyanilyen odú, de megfelelőleg faragott lécdarabkákkal úgy van a tartó léchez szerelve, hogy attól 4 cm-nyire eláll. A macska és a verebek ellen óhajtottunk eleinte e módszerrel védekezni.

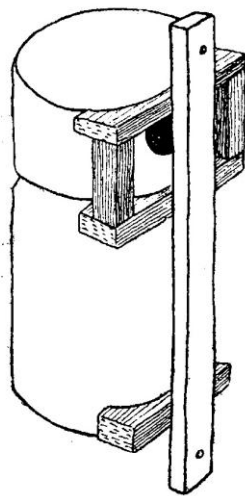

2. ábra.

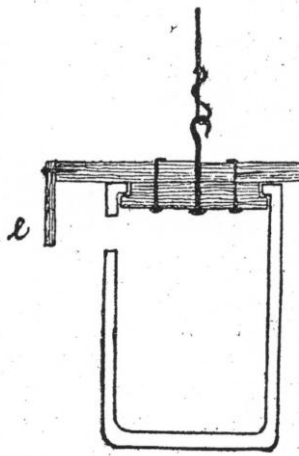
Később azonban a macska ellen függő odúkat alkalmaztunk s így ilyen módon («bejárat a hátsó kapun»), többé nem szereltetjük odvainkat, annál is inkább, mert a veréb ellen meg nem nyújtott kellő biztosítékot. Az igaz, hogy a verebek ellen a függő odú se nyújt védelmet, a parlagi. verebek vígan költenek bennük. Házi veréb ez ideig még nem költött függő odvainkban, Persze korai lenne még ebből azt a következtetést levonni, hogy nem is fog. Második mintánk tehát a függő, illetve felfüggeszthető odú. Ezt a gyár egy darab tartó lécecskével szállítja. (5. ábra.)

Ábránk úgy van feltüntetve, mintha az odú oldalát kitörtük volna. Így kivehető jól a felerősítés módja. A tartó lécs kimetszése az odú párkányába kapaszkodik.

Ha mármost a lécdarabka valamely mennyezetre (6. ábra) vagy fedődeszkácskára (4. ábra) van felszögezve, akkor az odút egy jobbra, illetve balra való 45%-os elfordítással kényelmesen fel-erősíthetjük, illetve leemelhetjük. Ha az odút egy fa ágára (házcsatorna-tartójára stb.) akarjuk felakasztani, akkor egy arasznyi deszkácskára kell a tartó lécecskét felszögezni: nem egészen a közepére, hogy a túlsó végére egy kis esőellenző deszkácskát szögezzhessünk. (4. ábra: *e*.) Ez az odú röplyuka előtt van tehát, kb. 4 cm-rel. Egy hosszabb szeget a lécecske közepén úgy szegezünk át, hogy az az odú fedelét alkotó deszkán átüssön. A kiálló véget horogra görbítjük.

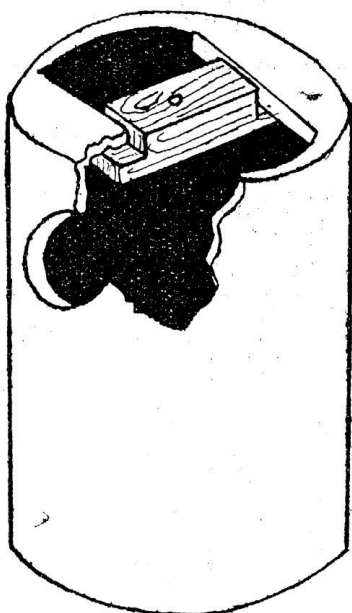
3. ábra.

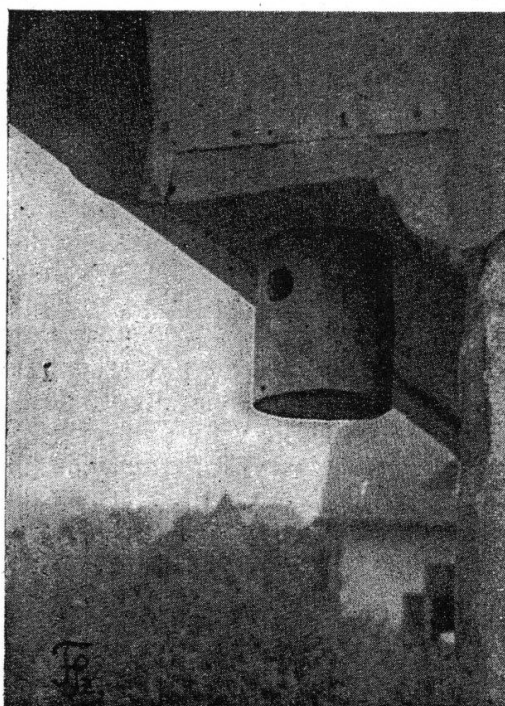
4. ábra.

Ezen a horgon lóg az odú. A 4. és 5. ábra_ egybevetésével mindezeket jól megérthetjük. Azért nem gyártatjuk fedődeszkácskával a függő odvakat, mert sokan ezeket eresz alá, gerendára szerelik, amikor a deszkácska felesleges. Viszont a vázolt földélkét ki-ki házilag könnyen elkészíttetheti. A felfüggesztett odvak kipróbálása után néhány apró-cseprő célszerűségre jöttünk rá. Ezeket fel kell itt említenem.

Azon faágot, ahová az odút akasztjuk, egy fakéreg vagy posztó darabkával borítsuk be s úgy csavarjuk rá (lazán) a felfüggesztő drót másik végét. Mikor már az odú a helyén lóg, akkor még egy másik drótot is kössünk az ágra s másik végét ugyancsak a fedéldeszka horgába akasszuk. Ez a drót azonban ne legyen megfeszítve, azaz ne tartsa az odút. Ez csak afféle »biztonsági koefficiens«, azon esetre, ha idők során az eredeti drót elvásik, elszakad.

5. ábra

6. ábra

Körülbelül 1 méter hosszú dróton lógjon az odú. Ha eresz csatornáján lóg, rövidebben, azaz olyan hosszún, hogy szeles időben az odú a legnagyobb kilengésében se érhesse a ház falát.

Ez az egyszerű tanács olvasóink előtt bizonyára feleslegesnek látszik. De egy németországi ismertetésem során nem terjeszkedtem ki erre s egy kritikusom humorosnak találta az egész

függő odú-históriát, írván, hogy odvainkban a madár-fiak egymásra bukfenceznek s a tojások pedig összetörhetnek.

Jó szerencse, hogy eleve nem tőle kértünk tanácsot, hanem a Természet példája után indultunk. A függő cinege fészke, a kis gébicsé, meg több más madár fészke viharban elég nagy kilengéseket végez s a benne levő tojások mégse törnek össze. Azon egyszerű oknál fogva, mert kritikus időben a madár tojásain ül, kotolja azokat. A kikelt fiak pedig egyáltalán nem kapnak tengeribetegséget egy kis himbálódzástól. Függő odvainkban az azokban költő madarak minden eddigi esetben szerencsésen felnevelték apróságaikat. Az tény, hogy a kevésbé lógó odút jobb szeretik.

Ha van kiszögezett odú, akkor azt foglalják el. De oly kísérleti helyen, ahol csak függő odút alkalmaztunk, azokban is jól költöttek. Ha a cinege a macska elleni védekezésben emberi logikával élne, akkor talán másként döntene. Így hát ezen hivatalos gyámkodásban részesül, szükség esetén.

Harmadik fajta odúnk a sapkás odútól csak nagyobb, szegletesre faragott röpnnyílásával különbözik. A légykapó, barázdabillegető és rozsdafarkúak szeretik, ha az odú nyílása tágabb. A régi, fatönkodúk »C« alakja volt ilyen s fenti hasznos madaraink kedvéért most betonból is csináltatunk nekik célszerű odvakat. Ezt az odút nem rajzoltam le, mert egyébként teljesen olyan, mint az 1-2. ábrán látható, de kis röplyukú, úgynevezett sapkás-odu. A kis röplyukú odú lyukátmérője 28-30 mm.

Csináltunk 25 mm lyukátmérőjű, tehát szűk nyílású fészekodvakat is, a kék- és fenyvescinegék kedvéért. Az ilyen átmérőjű lyukon a verebek már nem férnek be.

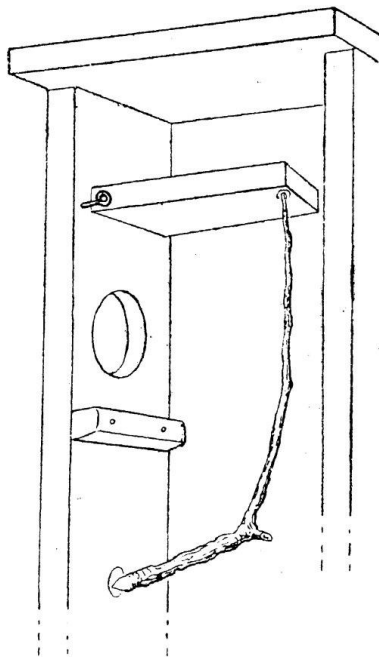
Betonodvainkat egyelőre általában 13 cm átméretben (10 cm belvilággal) gyártatjuk, szóval csak kisebb madarak részére. A régi »D« odú (harkályok, kuvikok részére) betonból oly nehéz lenne, hogy a felerősítése aggályosnak látszanék.

Bemutatva betonodvainkat, még kitérek itt pár szóval a lapunkban szépen megindult »Verébvitára« is. De csak az odú-foglalása szempontjából. Néhol a verebek nem engedik odúhoz jutni a cinegét, mert túlsúlyuknál és szemtelenségüknél fogva minden odút a maguk részére foglalnak el. Ilyenkor tekintet nélkül arra, hogy hasznosnak tartjuk-e őket, vagy se, a cinegét – mint kétségtelenül hasznosabb s kedvesebbeket – pártfogolni szoktuk a verebek elriasztásával. A gumipuska igen jól érvényesíthető a madárvédelem szolgálatában, ez esetben s ha a tojó verebet elejtettük, akkor a veszélyeztetett odú sokáig biztonságban marad, mert jóval több a hímveréb s az odúszemlélt és foglalást is a tojó végzi, illetve utóbbit végezteti résen levő lovagjaival.

Ha kertünkben lövöldözni nem akarunk, akkor egy fogóra szerelt deszkaodút (7. ábra) akasszunk ki a vitás odú mellé. Az odú röplyuka egy belülről lecsapódó ajtócskával zárul, ha a veréb arra a pálcikára ugrik, amelyik az ajtócskát felpelvekeli.

Így meg is fogódzik. Az ilyen odú egyik oldala sarkvasra jár, hogy a szerkezet felállítható s a megfogódzott veréb kifogható legyen. Ha cinege kerül a kelepcebe, akkor azt persze szabadon eresztjük. Az ilyen odút is sűrűn ellenőrizzük, nehogy a megfogódzott madár sokáig legyen megfogva.

Ha a kevésbé szemmel tartott odvakba a verebek már fészket raktak, akkor a fészkeket onnan időnként ki kell dobálnunk, különben hiába irtjuk ki a verebet; a cinke nem megy addig az odúba, míg a verebek kim-lomjával van tele. Ha a verebeket is megtűrjük, akkor még több odút kell kiakasztani, hogy a cinegének is jusson. Az odú fenekére célszerű egy marék durva fűrészport hinteni, hogy a nyaktekercs is költhessen benne.

7. ábra.

Ez ugyanis nem rak fészket az odúba. Odvaink télen is kinn vannak, mert azokban a madarak szívesen hálnak. Tavaszra kelve az odvakat gondosan ki kell tisztogatni.

Ismertetésem végével még azt említem fel, hogy a betonodvak feneké annyira durvaszemcsés anyagból készül, hogy a belé került víz gyorsan ki is folyik belőle.

Ha házilag készítünk odvakat (bármifélét), erre nagyon ügyeljünk. A deszkaodú alja tehát úgy legyen odaszegezve, hogy kis

rés maradjon imitt-amott. Mert az nem nagy baj, ha az esővíz befolyik az odúba. De az baj, ha kifolyni nem tud belőle.

(Növényvédelem, vol.2, 1926, p.112-114.)

Megjelent füzetek

22. (1904)

Monostori Károly - Jaskó Géza: Állattenyésztéstani intézet
Nemzetközi czéllövő-verseny Pusztá-Szent-Lőrinczen
Jaskó Géza: Irodalom: Állat-védelem valláserkölcsei és gazdasági szempontból
Utcanyitási terv
Gyász: Jaskó Károly
A villamos mű - A színház tűzbiztonsága
A Tapolca medrének tisztogatása - Egyházkerületi közgyűlés
Az alagcsövezés - Értekezés
Török Jánosné
Török János
Városi közgyűlés

23. (1910)

Szemere László: Pár szó ragadozó madarainkról
Szemere László: Megfigyelések a kékvércséről
Máday Izidor: Az Országos Állatvédő Egyesület Jaskó Géza igazgatása alatt 1902-1904
Szakértői szemle - A villamos telep épülete
Hoitsy Pál beszámolója - Egyházi közgyűlés
Torony szentelés Acsádon - Egyházkerületi közgyűlés
Török János

25. (1910)

Szemere László: A fürj és a fogoly viszonylagos elterjedése Magyarországon
Szemere László: Ismeretlen Syrrhaptis paradoxus (Pall.) adatok

26. (1912)

Szemere László: A parlagi sas és kígyászölyv fészkenél

Szemere László: Stryx flammea L. késői költése

Szemere László: A fürj és fogoly viszonylagos elterjedése

Magyarországon, II.

33. (1916)

*Szemere László: A dögkeselyű és bajuszos sármány előfordulása
Herkulesfürdő környékén*

Szemere László: Cygnus olor lövetett

Szemere László: Pastor roseus Uzonban

Állategészségügyi kitűntetések

Szemere László: A lappantyúról (Caprimulgus europaeus L.)

35. (1920)

Szemere László: A kis békászó sasról (Aquila pomarina Brehm)

*Szemere László: A kócsag hajdani fészkelése és tenyésztése a
Bodrogközben*

Szemere László: Különféle adatok a buhuról

Szemere László: A konyhakertet ásassuk fel minél később

37. (1922)

Szemere László: Törvényjavaslat a madarak védelméről

Szemere László: Népies madárnevek

Szemere László: Otocoris alpestris lövetett

Szemere László: Madár- és tojásgyűjteményem elpusztulása

Intézeti ügyek — Personalia

*Szemere László: A madárfényképezésre alkalmas
fényképezőgépekről.*

38. (1923)

Szemere László: Régi madártani adatok a Nagykunságról

Szemere László: A kócsag nyomatékosabb védelme

*Szemere László: A hasznos madaraknak szánt fészekodvak
megvédése a verebek ellen*

*Szemere László: Az új cementodúkkal végzett költési próbák első
eredményei*

40. (1923)

Szemere László: Adatok a széncinege, parlagi veréb és nyaktekercs hangjához

Szemere László: Kócsag adatok a Fertőről

Szemere László: Egretta alba és Pelecanus sp. szabolcsmegyei költéséről

Szemere László: Boroskay János. 1841 — 1923

Szemere László: Az olcsó fotografálás módja

41. (1924)

Szemere László: A halászatilag káros madarak védelméről

Szemere Zoltán: Megfigyeléseim az óvilági csíkos mókusról (Tamias striatus)

Szemere László: A holland madárvédők megemlékezése rólunk

42. (1925)

Szemere László: A kócsag-tenyésztés ügye hazánkban

Szemere László: Az Agfa színes fotográfus-lemez

Szemere László: A pásztormadár idei megjelenése hazánkban

Szemere László: A vércsék szerepe a gazdaságban

Szemere László: A konyhakert téli felásatása

47. (1925)

Szemere László: Újabb tapasztalatok a betonfészekodvakkal

Szemere László: Gyűjtemények

Szemere László: Szerecsen-pacsirta (Melanocorypha yeltoniensis Forst.) előfordulása Magyarországon

Personalia

48. (1925)

Szemere László: Etika az ornitológiában

Szemere László: Gyógyfürdő gázaitól elpusztult madarak.

Megjegyzés

Szemere László: Anas querquedula helytelen magyar neve

Szemere László: Vonuló gólyák leszállóhelye Nógrádban